

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIđI
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel M¼d¼rl¼đ¼
Bitki Sağlığı Araştırmaları Daire Başkanlığı

T¼RKİYE İSTİLAÇI BİTKİLER KATALOđU

ANKARA

2015

Editör:
Prof. Dr. Hüseyin ÖNEN

ISBN: 978-605-9175-05-0

© Bu kitabın her türlü yayın hakları, Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince,
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü'ne aittir.
Orta Karadeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma İstasyonu Müdürlüğü tarafından
bastırılmıştır.

İsteme Adresi:

Orta Karadeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma İstasyonu Müdürlüğü
Turhal Yolu Üzeri 11. Km. TOKAT

Tel : 0356 252 12 50 - 51

Faks : 0356 252 12 53

<http://arastirma.tarim.gov.tr/tokatarastirma>

CONYZA ALBIDA

Bekir BÜKÜN - Cumali ÖZASLAN

Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü, 21280 Diyarbakır
bekirbukun@dicle.edu.tr
cumaliz@yahoo.com

ADLANDIRMA

Latince: *Conyza albida* Willd. ex Spreng.

Sinonim: Bu türün sinonimi *Erigeron sumatrensis* Retz. (USDA ARS, 2014), *E. albida* (Anonim, 2014a).

Türkçe: Ak çakalotu

İngilizce: Broadleaf fleabean, Tall fleabean

ORİJİNİ

Kuzey Amerika

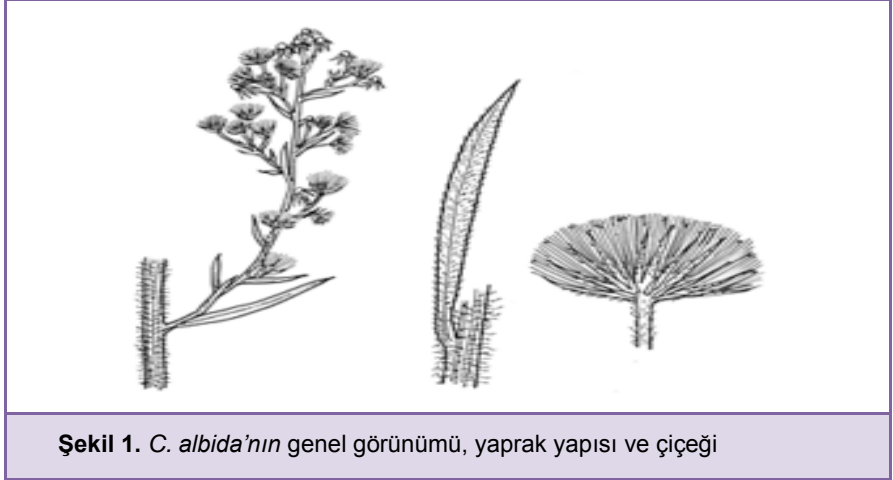
TANIMI VE BİYOLOJİSİ

Conyza albida, Compositae familyasına bağlı tek yıllık, dik büyüyen tohumla çoğalan yaklaşık olarak 2 m uzunluğunda otsu bir bitkidir. Bitki gövdesi alttan dallanmamış olup, yukarıda dallanmaktadır. Gövde tüylüdür. Basal yapraklar roset formunda olup düz veya dişli olabilmektedir. Yaprak kenarları tüylüdür ve yapraklar dik konumdadır.

Yapraklar almaşık ve yaprak sapı (petiol) bulunmamaktadır. Yaprak ayası yuvarlak olup 10 cm uzunluğunda ve 1,5 cm genişliğindedir. Yaprak kenarları genellikle dişli, alt yapraklar üstekilerden daha belirgin dişlere sahiptir ve seyrek tüylüdür.

Gövde yuvarlak, dik, köşeli ve şeritli olup 2 m boyundadır. Gövde çok yapraklı yukarıda dallanmış olup görünüm olarak çam ağacını andırır. Yan dallar ana gövdeden kısadır ve yoğun tüylüdür.

Çiçek tablası disk yapısında olup kurduğunda 10 mm çapındadır. Çiçek tablaları gövde ucunda oluşmaktadır. Çiçekler beyaz veya açık sarı görünümündedirler. Çanak yapraklar koyu ve soluk renkli olup, bazen pembe çizgiledirler. Yaklaşık olarak 3 sıralı dar yuvarlak seyrek tüylü, ince sivri uçlu ve tubular bir yapıdadır. Petal bulunmaz veya çok küçüktür. Meyve aken formunda olup 1.3 mm uzunluğunda sert yapılı ve soluk renktedir. Pappus saman renginde olup yoğun tüylüdür (Şekil 1). Ak çakalotu çok sayıda tohum oluşturabilmektedir ve bunların çoğunluğu da dormansiye sahip değildir (Weaver, 2001).

Şekil 1. *C. albida*'nın genel görünümü, yaprak yapısı ve çiçeği

EKOLOJİK İSTEKLERİ VE DAĞILIM ALANLARI

C. albida tek yıllık bir bitki olup ilkbahar ve yaz aylarında çimlenen ve gelişen bir yabancı ot türüdür. Genellikle tohumları 10- 25 °C aralığında çimlenmektedir. Bitki çok sıcak olmayan ılıman iklimlerde yetişmekte olup, çok farklı tipteki toprak yapısında gelişebilmektedir. Bitki tarım alanlarında farklı kültür bitkileri içerisinde görülmekte, ayrıca yol kenarları ve boş alanlar gibi tarım dışı alanlarda rastlanmaktadır (Anonim, 2014a).

Dünyada Güney Amerika başta olmak üzere, Avustralya ve Avrupa'da yayılış göstermektedir. Türkiye'de ise Bolu, Çanakkale ve İstanbul illerimizde dağılım göstermektedir (Anonim 2014b).

YAYILMA ŞEKLİ

Tohumlar (Akenler) son derece küçük ve hafif olduklarından rüzgarla çok uzak mesafelere taşınabilirler. Diğer yandan özellikle sulama kanallarının kenarlarında bulunan bitkinin oluşturduğu tohumlar sulama suyuna karışmak suretiyle uzak mesafelere taşınabilmektedir. Ayrıca tarım alet ve ekipmanları vb taşıyıcılarla da yayılma imkanı bulabilmektedirler.

ZARARI VE KONTROLÜ

Bitki çok sayıda kültür bitkisinde sorun oluşturmaktadır. Diğer *Conyza* türleri ile beraber bitkinin kontrolü özellikle azaltılmış veya direk ekim yapılan alanlarda gün geçtikçe zorlaşmaktadır (Travlos ve ark., 2009). Bu cinse dahil bitkilerin kontrolünde glyphosate bir çok istenen özelliğe sahip olmasından dolayı özellikle de tarım dışı alanlarda tercih edilen bir herbisitir (Baylis, 2000). Ancak glyphosate dayanıklılığı giderek artmakta ve dünya çapında 20'den fazla yabancı ot türünde dayanıklılığın mevcut olduğu belirtilmektedir (Heap, 2012).

Ak çakalotunun kontrolü ayrıca 2,4-D ester veya Glyphosate ile karışımı kullanılarak sağlanabilir (Loux ve ark., 2012). Herbisit kullanılarak yapılan mücadelede öldürülemeyen bitkiler tekrar sürüp kullanılacak olan herbisitlere daha dirençli olmaktadır. Bu nedenle kullanılacak mücadelede kullanılacak herbisit karışımı en az 3'lü olmalıdır (Loux ve ark., 2006). Bu karışımlarda kullanılabilecek etkili madde olarak glyphosate, 2,4-D ester, chlorimuron veya cloransulam tavsiye edilmektedir.

ÜLKEMİZ İÇİN TAŞIDIĞI MUHTEMEL RİSKLER

Conyza türlerinin Akdeniz Bölgesi'nde herbisitlere dayanıklılığı yakın zamanda rapor edilmiştir (Urbano ve ark., 2007; Travlos ve Chachalis 2010; Heap, 2012). Özellikle bu türün herbisitlere dayanıklılığı durumunda ülkemizde yol kenarı veya tarım alanlarında mücadelesini zorlaştıracak ve ekonomik anlamda büyük kayıplara neden olacaktır.

KAYNAKÇA

- ANONİM, (2014a). Tall fleabean. http://www.herbiguide.com.au/Descriptions/hg_Tall_Fleabane.htm
- ANONİM (2014b) Türkiye biteyi, Conyza. http://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye_biteyi,_Conyza
- BAYLIS, A.D., 2000. Why glyphosate is a global herbicide: strengths, weaknesses and prospects. *Pest Manag. Sci.* 56, 299-308.
- HEAP, I., 2012. International Survey of Herbicide Resistant Weeds. <http://www.weedscience.com> (accessed: November 2012).
- LOUX, M., STACHLER, J., JOHNSON, B., NICE, G., DAVIS, V., D. NORDBY. 2006. Biology and management of horseweed. The glyphosate, weeds and crops series. Purdue University Extension. GWC-9. 12p.
- LOUX, M.M., STACHLER, J.M., JOHNSON, W.G., NICE, G.R.W. T.T. BAUMAN. 2012. Weed Control Guide for Ohio Field Crops. Ohio State University Extension. Bulletin No. 789. URL: <http://ohioline.osu.edu/b789/index.html> (accessed 28Aug2012).
- TRAVLOS, I.S., CHACHALIS, D., 2010. Glyphosate-resistant hairy fleabane (*Conyza bonariensis*) is reported in Greece. *Weed Technol.* 24, 569-57.
- TRAVLOS, I.S., CHACHALIS, D., ECONOMOU, G., 2009. Characters for the in situ recognition of some *Conyza* species and glyphosate resistant populations from Greece. P 63, in Proceedings of the 2nd International Conference on Novel and Sustainable Weed Management in Arid and Semi-arid Agro-ecosystems. Santorini, Greece: European Weed Research Society.
- URBANO, J.M., BORREGO, A., TORRES, V., LEON, J.M., JIMENEZ, C., DINELLI, G., BARNES, J., 2007. Glyphosate-resistant hairy fleabane (*Conyza bonariensis*) in Spain. *Weed Technol.* 21, 396-401.
- USDA, ARS, 2014. National Genetic Resources Program. *Germplasm Resources Information Network - (GRIN)* [Online Database]. National Germplasm Resources Laboratory, Beltsville, Maryland. URL: <http://www.ars-grin.gov/cgi-bin/npgs/html/taxon.pl?418898> (28 December 2014)
- WEAVER, S.E., 2001. The biology of Canadian weeds. 115. *Conyza canadensis*. *Canad. J. Plant Sci.* 81, 867-875.
-